

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО
МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ**

28.03.2024 № 70/19-р/к

Справа № 1/02-31-23

м. Харків

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДОКАНАЛ» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (надалі – КП «ВОДОКАНАЛ», Підприємство) протягом червня - грудня 2020 року, 2021-2022 років, січня – лютого 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Мереф'янської територіальної громади, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебували у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ», із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

При цьому, КП «ВОДОКАНАЛ» мало змогу самостійно встановлювати умови прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Так, КП «ВОДОКАНАЛ» стягувало кошти за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на установку вузла обліку витрат води.

За результатами розгляду справи № 1/02-31-23 такі дії КП «ВОДОКАНАЛ» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Мереф'янської територіальної громади, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ» (пункт 2 статті 50, частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На КП «ВОДОКАНАЛ» накладено штраф у розмірі 50 000 (п'ятдесят тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали справи № 1/02-31-23 про порушення КП «ВОДОКАНАЛ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 11.03.2024 № 70-03/126-П,

ВСТАНОВИЛА:**1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ**

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) від 10.03.2023 № 70/34 - рп/к розпочато розгляд справи № 1/02-31-23 за ознаками вчинення КП «ВОДОКАНАЛ» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (надалі – Справа).
- (2) Відділення рекомендованим листом № 0600097368691 разом із супровідним листом від 11.03.2024 № 70-02/1-689 за місцезнаходженням КП «ВОДОКАНАЛ» направило копію подання з попередніми висновками у Справі.

2. ВІДПОВІДАЧ У СПРАВІ

- (3) КП «ВОДОКАНАЛ» зареєстроване 19.12.2019 за № 14711020000028284. Ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом). Юридична адреса: (інформація з обмеженим доступом).
- (4) Згідно з інформацією з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань основним видом діяльності КП «ВОДОКАНАЛ» є (інформація з обмеженим доступом)).
- (5) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання.
- (6) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (7) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (8) Отже, КП «ВОДОКАНАЛ» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (9) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (10) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається,

продається, придбається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

1.1.1. Суб'єкт господарювання

- (11) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом господарювання.
- (12) Об'єктом аналізу є КП «ВОДОКАНАЛ» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

1.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (13) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (надалі - Послуги).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (14) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (15) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (16) Відповідно до статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до комунальних послуг відносяться послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (17) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (18) Згідно з пунктом 33 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (надалі – Правила № 690), плата за послуги розраховується виходячи з розмірів затверджених тарифів та обсягу спожитих послуг, визначеного та розподіленого відповідно до законодавства.
- (19) Отже, Послуги є платними.
- (20) Таким чином, Послуги у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «ВОДОКАНАЛ».

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (21) Споживачами Послуг є фізичні особи, житлові будинки яких приєднанні до системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, та які використовують воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних і

побутових потреб.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (22) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (23) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
  - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
  - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
  - відсутність суттєвої різниці в цінах;
  - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (24) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (25) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (26) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання і водовідведення»:
- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
  - централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (27) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуг, вони не мають товарів-замінників.
- (28) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є Послуги, які не мають товарів-замінників.

3.4. Визначення територіальних географічних меж ринку

- (29) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (30) Підприємство листом від 08.02.2022 № 17 (вх. від 09.02.2022 № 700) (надалі – Лист) повідомило, що надає послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Мереф'янської територіальної громади.
- (31) Отже, територіальними межами ринку Послуг є територія Мереф'янської територіальної громади, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і

централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (32) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою. Протягом червня - грудня 2020 року, 2021-2022 років, січня – лютого 2023 року КП «ВОДОКАНАЛ» було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало Послуги.
- (33) В зазначений період структура ринку Послуг не змінювалась.
- (34) Отже, часовими межами ринку Послуг визначено період червень - грудень 2020 року, 2021-2022 роки, січень – лютий 2023 року, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (35) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (36) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (37) Суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (38) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (39) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, а також враховуючи те, що ринки централізованого водопостачання та водовідведення є в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (40) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (41) Ринок Послуг характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (42) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (43) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (44) Отже, ринок Послуг перебуває у стані природної монополії, а КП «ВОДОКАНАЛ» є суб'єктом природних монополій.
- (45) Отже, основними бар'єрами вступу на ринок Послуг є обмеження, пов'язані з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (46) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо, зокрема на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.
- (47) Таким чином, КП «ВОДОКАНАЛ» протягом червня - грудня 2020 року, 2021-2022 років, січня – лютого 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуг в межах території Мереш'янської територіальної громади, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебували у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ», із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (48) Відповідно до частини першої статті 17 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» комерційний облік комунальних послуг з постачання теплової енергії, гарячої води, централізованого водопостачання здійснюється вузлами обліку відповідних комунальних послуг, що забезпечують загальний облік їх споживання в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом, згідно з показаннями його (їх) засобів вимірювальної техніки.
- (49) Згідно з пунктами 5 та 6 частини першої статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»:
- вузол обліку - комплекс пристроїв (у тому числі засобів вимірювальної техніки, що відповідають вимогам технічних регламентів), допоміжного обладнання та матеріалів до них, призначений для вимірювання спожитої теплової енергії та води, а також технічної реєстрації результатів такого вимірювання, включаючи засоби дистанційної передачі результатів вимірювання (за наявності);
  - вузол розподільного обліку - вузол обліку, що забезпечує індивідуальний облік

споживання відповідної комунальної послуги в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.

- (50) Частиною четвертою статті 6 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначено, що оператор зовнішніх інженерних мереж, виконавець комунальної послуги, інша особа, що здійснює розподіл обсягів комунальних послуг, зобов'язані приймати вузли обліку, встановлені відповідно до вимог цього Закону, на абонентський облік протягом 14 календарних днів, про що складається відповідний акт.
- (51) Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Таке оснащення та відповідна проектна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.
- (52) Згідно з пунктом 11 Порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 року № 206, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 р. за № 990/32442 (надалі – Порядок № 206), оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил та з урахуванням Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» і не потребує видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, а також погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.
- (53) Отже, з урахуванням викладеного, встановлення споживачами Послуг засобу обліку холодної води не потребує отримання технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води.

4.2. Обставини справи

- (54) В ході здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринку Послуг встановлено, що КП «ВОДОКАНАЛ» стягує кошти за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів, а саме за видачу технічних умов на встановлення засобу обліку холодної води.
- (55) Згідно з інформацією КП «ВОДОКАНАЛ», наданою листом від 08.02.2022 № 17 (вх. від 09.02.2022 № 700), для встановлення засобу обліку холодної води та взяття його на абонентський облік споживачам Послуг необхідно звернутися до КП «ВОДОКАНАЛ» із заявою на видачу Технічних умов на установку вузла обліку витрат води (надалі – Технічні умови).
- (56) Аналізом інформації, наданої КП «ВОДОКАНАЛ» листом від 08.02.2022 № 17 (вх. від 09.02.2022 № 700), встановлено, що Технічні умови є платними.
- (57) Так, вартість Технічних умов затверджена відповідними наказами директора КП «ВОДОКАНАЛ», копії яких КП «ВОДОКАНАЛ» надало Відділенню листами від 08.02.2022 № 17 (вх. від 09.02.2022 № 700), від 23.02.2023 № 28 (вх. від 23.02.2023 № 464).

- (58) Наказом директора КП «ВОДОКАНАЛ» від 01.06.2020 № 2/1 «Про затвердження калькуляції вартості послуг» затверджена вартість Технічних умов у розмірі 250,75 грн.
- (59) Згідно з наказом директора КП «ВОДОКАНАЛ» від 01.03.2021 № 2 «Про затвердження калькуляції вартості послуг» вартість Технічних умов складала 276,25 грн.
- (60) Наказом директора КП «ВОДОКАНАЛ» від 28.10.2022 № 14 «Про затвердження калькуляції вартості послуг» затверджена вартість Технічних умов у розмірі:
- для приватних осіб - 364,34 грн;
  - для юридичних осіб - 413,86 грн.
- (61) КП «ВОДОКАНАЛ» вибірково надало копії Технічні умов, а саме:
- Технічні умови 2020-08/2, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2020-09/5, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2020-12/9, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2021-05/10, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2021-09/21, видані абоненту - (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2021-10/27, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2020-08/1, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2020-01/12, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2021-29/2, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2021-10/24, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2021-09/22, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2021-12/1, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2020-09/6, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-01/35, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-10/41, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-07/36, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-10/42, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-11/44, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-12/45, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-12/46, видані абоненту (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-12/47, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2022-07/37, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
  - Технічні умови 2023-01/49, видані абоненту – (інформація з обмеженим доступом)
- За результатами огляду вищезазначених Технічних умов встановлено, що це єдина форма для всіх споживачів.
- (62) В ході розгляду Справи Підприємство листом від 22.05.2023 № 70 (вх. від 22.05.2023 № 1210) повідомило Відділення, що «... в заголовку «Калькуляція вартості послуг з виготовлення технічних умов на встановлення вузла обліку води», була допущена неточність, яку слід розуміти, як «Калькуляція з виготовлення технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та встановлення приладу обліку

води на місці приєднання» (мова оригіналу).

- (63) Окрім цього, Підприємство у листі від 22.05.2023 № 70 (вх. від 22.05.2023 № 1210) зазначило про часткове скасування дії наказу від 28.10.2022 № 14 «Про затвердження калькуляції вартості послуг», а саме пунктів 1 і 2.
- (64) Так, відповідно до наказу директора КП «ВОДОКАНАЛ» від 02.02.2023 року № 19 «Про скасування калькуляції вартості послуг на видачу технічних умов на встановлення лічильника води та узгодження обсягів водопостачання»:
- «1. Скасувати дію наказу № 14 від 28 жовтня 2022 року в частині про затвердження калькуляції вартості послуг на видачу технічних умов на встановлення вузла обліку витрат води (приватні особи) на суму 364,34 грн...*
- 2. Скасувати дію наказу № 14 від 28 жовтня 2022 року в частині про затвердження калькуляції вартості робіт на видачу технічних умов на встановлення вузла обліку витрат води (юридичні особи) на суму 413,86 грн....»* (мова оригіналу).
- (65) Таким чином, порушення законодавства про захист економічної конкуренції КП «ВОДОКАНАЛ» припинено.

4.3. Негативні наслідки дій Відповідача

- (66) Стягнення КП «ВОДОКАНАЛ» коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів Послуги, а саме за видачу Технічних умов є безпідставним та таким, що могло ущемлювати інтереси споживачів, адже завдавало споживачам додаткових фінансових витрат у розмірі 364,34 гривень.
- (67) За інформацією КП «ВОДОКАНАЛ» протягом червня - грудня 2020 року, 2021 – 2022 років та січня 2023 було видано 26 одиниць Технічних умов на суму 5363,26 грн. Це свідчить про те, що споживачі Послуг зазнали додаткових фінансових витрат.
- (68) При цьому, відмова споживачів Послуг від сплати коштів за отримання Технічних умов нестиме для споживача негативні наслідки у вигляді невзяття засобу обліку холодної води на абонентський облік, що позбавляло можливість споживача сплачувати за фактично отриманні Послуги згідно з показниками засобу обліку холодної води, а не за нормами споживання.

4.4. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (69) Дії КП «ВОДОКАНАЛ», які полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на установку вузла обліку витрат води, були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку Послуг, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (70) Такі дії КП «ВОДОКАНАЛ» стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку Послуг.
- (71) За відсутності конкуренції на ринку Послуг споживачі не мали альтернативних джерел придбання зазначеного товару, тому вимушені були погоджуватись на умови КП «ВОДОКАНАЛ», що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

4.5. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (72) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи

бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополльне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (73) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополльним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (74) Ураховуючи вищезазначене, дії КП «ВОДОКАНАЛ», яке протягом червня-грудня 2020 року, 2021-2022 років, січня-лютого 2023 року займало монополльне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Мереф'янської територіальної громади, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебували у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ», що полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на установку вузла обліку витрат води, кваліфіковані Відділенням як зловживання монополльним (домінуючим) становищем відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (76) Відділення супровідним листом від 11.03.2024 № 70-02/1-689 за місцезнаходженням КП «ВОДОКАНАЛ» направило копію подання з попередніми висновками у Справі.
- (77) На подання з попередніми висновками у Справі КП «ВОДОКАНАЛ» листом від 26.03.2024 № 19 (вх. від 26.03.2024 № 70-02/1-766) надало пояснення.
- (78) Так, Підприємство у вказаному листі зазначило, що у пункті 52 Подання зазначено, що відповідно до пункту 11 Порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 року № 206, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 за № 990/32442, з урахуванням Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» видача технічних умов не є обов'язком. Але відповідно до розділу III Правил користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами) йдеться про обов'язковість надання технічних умов, а саме приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту приєднання.
- (79) З цього приводу слід зазначити, що відповідно до абзацу 52 подання з попередніми висновками у Справі «Згідно з пунктом 11 Порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 року № 206, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 за № 990/32442 (надалі – Порядок № 206), оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил та з урахуванням Закону України «Про

комерційний облік теплової енергії та водопостачання» і не потребує видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, а також погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг».

- (80) Таким чином, в абзаці 52 подання з попередніми висновками у Справі йдеться про те, що саме встановлення вузлів обліку холодної води не потребує видачі технічних умов, а не приєднання до систем централізованого питного водопостачання. В той же час, КП «ВОДОКАНАЛ» видавало споживачам Технічні умови саме на установку вузла обліку витрат води і стягувало за це кошти, що завдавало споживачам додаткових фінансових витрат, а, отже, призводило до ущемлення їх інтересів.
- (81) У листі від 26.03.2024 № 19 (вх. від 26.03.2024 № 70-02/1-766) КП «Водоканал» підтверджує скасування дії наказу від 14.10.2022 № 14 в частині затвердження калькуляції вартості послуг з видачі технічних умов на встановлення вузла обліку витрат води для юридичних і фізичних осіб. Також, КП «ВОДОКАНАЛ» просить Відділення при прийнятті остаточного рішення щодо притягнення його до відповідальності у вигляді накладення штрафу врахувати факт припинення ним порушення законодавства про захист економічної конкуренції та незадовільний фінансовий стан Підприємства. Як зазначає КП «ВОДОКАНАЛ», воно не отримує в повному обсязі кошти за наданні споживачам послуги. Заборгованість споживачів перед Підприємством зростає через скрутний стан споживачів, у тому числі і у зв'язку із широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України. Тому застосування відповідальності у максимальному розмірі суттєво вплине на роботу Підприємства.

6. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (82) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доведено, а зауваженнями Підприємства не спростовано висновок Відділення про те, що дії КП «ВОДОКАНАЛ», яке протягом червня-грудня 2020 року, 2021-2022 років, січня-лютого 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Мереф'янської територіальної громади, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебували у власності та/або користуванні КП «ВОДОКАНАЛ», що полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на установку вузла обліку витрат води, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (83) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (84) Згідно з інформацією Головного управління Державної податкової служби у Харківській області, наданою листом від 04.03.2024 № 4480/5/20-40-04-16-10 (вх. від 05.03.2024 № 70-01/455), дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Підприємства за 2023 рік складає 2 684 100,00 грн. (два мільйони шістсот вісімдесят

чотири тисячі сто гривень 00 копійок), що підтверджується Звітом про фінансові результати за 2023 рік.

(85) При визначенні розміру штрафу адміністративною колегією Відділення враховано, що Підприємство:

- припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- співпрацювало з Відділенням під час розгляду Справи.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-IX від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДОКАНАЛ» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом), ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом)) протягом червня- грудня 2020 року, 2021-2022 років, січня – лютого 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Мереф'янської територіальної громади, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебували у власності та/або користуванні КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ВОДОКАНАЛ» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ВОДОКАНАЛ» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (місцезнаходження: (інформація з обмеженим доступом), ідентифікаційний код юридичної особи - (інформація з обмеженим доступом)), які полягали у стягненні коштів за прийняття на абонентський облік засобів обліку холодної води зі споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме за видачу технічних умов на установку вузла обліку витрат води, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, наведене у пункті 2 цього рішення накладати штраф на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДОКАНАЛ» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом)) у розмірі 50 000 (п'ятдесят тисяч) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК